

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2013. OECD Indicators

Summary in Polish

Read the full book on: 10.1787/eag-2013-en

Szkolnictwo w skrócie — 2013. Wskaźniki OECD

Streszczenie w języku polskim

Edukacja i umiejętności w okresie kryzysu

W latach 2008–2011 wskaźniki bezrobocia w większości krajów objętych niniejszym wydaniem opracowania „Szkolnictwo w skrócie” na rok 2013 gwałtownie wzrosły i wciąż utrzymują się na wysokim poziomie. Szczególnie dotknięci bezrobociem i niedoborem miejsc pracy wskutek ogólnoswiatowej recesji są ludzie młodzi. W 2011 r. średni odsetek osób niezatrudnionych, nieuczęszczających do szkoły i nieuczestniczących w szkoleniach (NEET) w grupie wiekowej 15–29 lat w krajach OECD wyniósł 16%, zaś wśród osób w wieku 25–29 lat sięgnął 20%. W niektórych krajach liczby te są dużo wyższe — zdarza się, że ponad jedna trzecia osób w wieku od 25 do 29 lat nie uczy się ani nie pracuje (wskaźnik C5). Ci młodzi ludzie muszą płacić bardzo wysoką cenę kryzysu, za który nie ponoszą odpowiedzialności, co trwale odbija się na ich umiejętnościach, podejściu do pracy i integracji społecznej.

Dobra edukacja wciąż jest w cenie

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na atrakcyjność na rynku pracy, a kryzys tylko pogłębił tę prawidłowość. W 2011 roku w krajach OECD bez pracy było średnio 4,8% osób z wykształceniem wyższym, a wśród osób, które nie ukończyły szkoły średniej, wskaźnik bezrobocia wynosił 12,6%. W latach 2008–2011 różnice w poziomie bezrobocia między osobami słabo wykształconymi a dysponującymi wyższym poziomem wykształcenia pogłębiły się: we wszystkich grupach wiekowych wskaźnik bezrobocia wśród osób słabo wykształconych wzrósł o prawie 3,8 punktu procentowego, natomiast wśród osób dobrze wykształconych wzrost ten wyniósł zaledwie 1,5 punktu procentowego (wskaźnik A5).

W wypadku ludzi młodych dobre wykształcenie stanowi cenne zabezpieczenie przed bezrobociem, nawet w okresie kryzysu: w krajach OECD w 2011 r. bez pracy było średnio 18,1% osób w wieku 25–34 lat, które nie ukończyły szkoły średniej, natomiast w grupie wiekowej 55–64 lat odsetek ten wynosił 8,8%. Jeśli chodzi o osoby w wieku 25–34 lat z wykształceniem wyższym, bez pracy było średnio 6,8%, a w grupie wiekowej 55–64 lat z podobnym poziomem wykształcenia wskaźnik ten wynosił 4,0% (wskaźnik A5).

Istnieje wiele czynników wpływających na zdolność kraju do zapobiegania wzrostowi bezrobocia wśród ludzi młodych podczas kryzysu, jednak prawdopodobnie do najważniejszych należą instytucjonalne metody wspierania przechodzenia do pracy zawodowej między systemem edukacji a systemem zatrudnienia. Wszystkim krajom o wyższym niż przeciętny (32%) odsetku absolwentów programów nauczania zawodowego, takim jak Austria, Czechy, Luksemburg i Niemcy, udało się utrzymać wzrosty wskaźników bezrobocia w tej grupie wiekowej poniżej 8 punktów procentowych. Z kolei w takich krajach jak Grecja, Hiszpania i Irlandia, gdzie mniej niż 25% młodych dorosłych kończy średnie szkoły zawodowe, wskaźnik bezrobocia wśród osób w wieku 25–34 lat z wykształceniem średnim wzrósł o 12 punktów procentowych lub więcej (wskaźniki A1 i A5).

Wciąż istnieje silny związek między wykształceniem a zarobkami

Poziom wykształcenia wpływa nie tylko na szanse na rynku pracy, ale także na wysokość wynagrodzenia. Względne zarobki osób z wykształceniem wyższym są średnio ponad półtora raza wyższe niż osób z wykształceniem

średnim II stopnia, zaś osoby bez wykształcenia średniego II stopnia zarabiają przeciętnie 25% mniej niż rówieśnicy dysponujący tym poziomem wykształcenia. Kryzys pogłębił te różnice w zarobkach: w 2008 r. średnia różnica wynagrodzeń w krajach OECD między osobami o niskim i wysokim poziomie wykształcenia wynosiła 75%, a w 2011 r. wzrosła do 90% (wskaźnik A6).

Rozbieżności zarobków uzależnione od poziomu wykształcenia na ogół zwiększają się z wiekiem — podobnie jak korzyści finansowe związane z wykształceniem wyższym. Osoby w wieku 25–34 lat bez wykształcenia średniego uzyskują przeciętnie 80% zarobków rówieśników, którzy ukończyli szkoły średnie, natomiast w grupie wiekowej 55–64 lat odsetek ten wynosi zaledwie 72%. Jednocześnie osoby w wieku 25–34 lat z wykształceniem wyższym zarabiają przeciętnie 40% więcej niż rówieśnicy dysponujący tylko wykształceniem średnim, zaś w grupie 55–64 lat odsetek ten wzrasta do 76% (wskaźnik A6). W dłuższej perspektywie dyplom wyższej uczelni wyraźnie wiąże się z korzyściami finansowymi.

Inne wnioski

- W 2011 r. w krajach OECD średnio 84% osób w wieku 15–19 lat kształciło się, a w grupie wiekowej 20–29 lat odsetek osób uczących się wzrósł z 22% w roku 2000 do 28% w roku 2011 (wskaźnik C1). W efekcie odsetek dorosłych dysponujących wyższym wykształceniem zwiększył się w latach 2000–2011 o ponad 10 punktów procentowych. W 2011 r. w krajach OECD 39% osób w wieku 25–34 lat miało dyplom wyższej uczelni (wskaźniki A1, A3 i A4).
- Kryzys wpłynął także na nauczycieli. W latach 2000–2011 w większości krajów, dla których są dostępne dane, wynagrodzenia nauczycieli realnie wzrosły. Jednakże w niektórych państwach w wyniku ograniczeń budżetowych zastosowanych w reakcji na pogorszenie sytuacji gospodarczej wynagrodzenia nauczycieli w okresie 2009–2010 zostały obniżone lub zamrożone. Wynagrodzenia większości nauczycieli nawet w najlepszych okresach nie mogą jednak konkurować z zarobkami pracowników innych branż o podobnym poziomie wykształcenia (wskaźnik D3).
- Większość dzieci w krajach OECD rozpoczyna obecnie formalną edukację w wieku znacznie poniżej 5 lat. W krajach OECD ośmioro na dziesięcioro czterolatków (82%) uczestniczy w edukacji przedszkolnej, natomiast w Belgii, Francji, Hiszpanii, Islandii, Norwegii, Szwecji i Włoszech edukacja jest powszechna (ponad 90%) od trzeciego roku życia (wskaźnik C2).
- Dane wskazują także na popularność kształcenia się za granicą, co dotyczy zwłaszcza studentów z Azji. W 2011 r. 4,3 mln studentów szkół wyższych kształciło się poza krajem, którego byli obywatelami. Najwyższy odsetek obcokrajowców wśród uczestników studiów wyższych notuje się w Australii, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Nowej Zelandii i Austrii (w kolejności malejącej). Liczba zagranicznych studentów w krajach OECD była niemal trzykrotnie wyższa niż liczba obywateli krajów OECD studiujących za granicą (wskaźnik C4).
- W opracowaniu „Szkolnictwo w skrócie — 2013” po raz pierwszy wzięto pod uwagę związek między wykształceniem a dwoma zjawiskami społecznymi: otyłością i paleniem tytoniu. Z danych wynika, że wśród osób o wyższym poziomie wykształcenia jest niższe prawdopodobieństwo otyłości i palenia tytoniu, co prawdopodobnie nie jest zaskoczeniem (wskaźnik A8).

© OECD

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD: www.oecd.org/bookshop

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji: rights@oecd.org , faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *Education at a Glance 2013. OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2013-en